

**Кімге:** Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігіне  
**Аты-жөні және лауазымы:** Ыбарай Бақыт Бауыржанұлы  
«СҚО Жамбыл ауданы әкімдігінің дене шынықтыру және спорт бөлімі»  
КММ басшысы.  
**Күні:** 2025 жыл 20 қараша

## **ТАЛДАУ ЖАЗБАСЫ**

**Тақырыбы:** Солтүстік Қазақстан облысы Жамбыл ауданының дене шынықтыру және спорт саласын бағалау және дамыту перспективасы  
**Түйінді сөздер:** дене тәрбиесі, спортшыларды даярлау, спорттық секциялар, жаттықтырушылар құрамы, спорттық жетістіктер.

### **1. Кіріспе**

Дене шынықтыру және спорт Қазақстан Республикасы мемлекеттік саясатының басым бағыты болып қалуда. 2025 жылы спорт инфрақұрылымын дамытуға, халықтың дене шынықтыру белсенділігін арттыруға және жастардың спортпен жүйелі түрде шұғылдануына қатысуын кеңейтуге ерекше көңіл бөлінеді. Бұл міндеттер азаматтардың денсаулығын нығайтуға, салауатты өмір салты мәдениетін қалыптастыруға және өңірдің адами әлеуетін дамытуға бағытталған жергілікті атқарушы органдар қызметінің маңызды бағыттары ретінде қарастырылады.

### **Мақсаттар**

Талдамалық жазбаның мақсаты СҚО Жамбыл ауданының дене шынықтыру және спорт саласының ағымдағы жай-күйін бағалау, оның дамуының тиімділігіне әсер ететін негізгі проблемалар мен факторларды анықтау, сондай-ақ спорттық инфрақұрылымды одан әрі жетілдіру, халықтың дене шынықтыру-сауықтыру қызметіне тартылуын арттыру және бұқаралық және бұқаралық спорт саласында тұрақты оң нәтижелерге қол жеткізу үшін қажетті басым бағыттарды, шаралар мен ресурстарды айқындау болып табылады кәсіби спорт.

### **Зерттеуде Жамбыл ауданының спорттық инфрақұрылымын талдау әдісі қолданылды**

Аудан аумағында 122 спорт ғимараты, соның ішінде стадион, спорт залдары, хоккей корттары мен жазық нысандар жұмыс істейді. Өткен жылмен салыстырғанда Жамбыл ауылында шағын футбол алаңы құрылысының арқасында ғимараттар саны 1 бірлікке артты. Бұл

инфрақұрылымның біртіндеп кеңеюі мен халықтың спортқа қолжетімділігін арттыруға ұмтылысын білдіреді.

30 спорт залының 23-і жалпы білім беретін мектептерде, 2-еуі орта-арнайы оқу орындарында орналасқан. Қосымша 5 спорт залы жұмыс істейді.

- Мектептерде орналасқан залдардың үлесі дене шынықтыруға қолжетімділік негізінен оқу мекемелеріне байланысты екенін көрсетеді.
- Кіріктірілген спорт залдарының болуы мектеп кестесінен тыс сабақтарға арналған мүмкіндіктерді кеңейтуге мүмкіндік береді, алайда олардың саны шектеулі.

Ауданда 72 жазықтық спорт ғимараты бар, соның ішінде:

- 9 футбол алаңы.
- жасанды жабыны бар 13 шағын футбол алаңы,
- 15 баскетбол және 28 волейбол алаңдары,
- 2 - көшедегі тренажерлар.

Бұл көрсеткіштер футбол алаңдарымен және бұқаралық спорт үшін мүмкіндіктермен жеткілікті қамтамасыз етілгенін көрсетеді.

Мамандандырылған алаңдардың (көшедегі тренажерлар) болуы дене шынықтыру белсенділігінің заманауи түрлерін енгізуді білдіреді, алайда олардың саны бүкіл аудан үшін өте шектеулі.

Ауданда 18 хоккей корты жұмыс істейді, оның ішінде 1 жабық. Жабық корттың болуы жыл бойы сабақ өткізу мүмкіндігін арттырады, алайда аудандық маңызы бар барлық ауылдар үшін жабық объектілердің саны барынша аз болып қалады.

Инфрақұрылыммен қамтамасыз ету бойынша қорытындылар

1. Халықтың базалық қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін объектілердің жалпы саны жеткілікті: ауданда спорттың әртүрлі түрлері үшін спорт ғимараттарының кең спектрі бар.
2. Білім беру мекемелеріне назар аудару: спорт залдарының көпшілігі мектептерге байланыстырылған, бұл ересектерге және сабақтан тыс қызметке қолжетімділікті шектейді.
3. Мамандандырылған инфрақұрылымдағы алшақтық: қазіргі заманғы және жабық спорт базасы (хоккей корттары, шағын футбол алаңдары) әзірге шектеулі мөлшерде бар және бірнеше елді мекендерде шоғырланған.
4. Оң серпін: 2025 жылы құрылыстар санының 1 бірлікке өсуі инфрақұрылымның біртіндеп дамуын көрсетеді.

## **2. Дене шынықтыру мен спорттың ағымдағы жай-күйі**

2025 жылы Жамбыл ауданында оқу-жаттығу сабақтарын, жарыстар мен бұқаралық іс-шараларды өткізуді қамтамасыз ететін спорт ғимараттарының тұрақты желісі жұмыс істейді.

### Ауданның негізгі спорт объектілері:

1. «Жамбыл ауданының балалар мен жасөспірімдер спорт мектебі» КММ;

2. Жас Қыран ФОК

3. 13 жасанды жабыны бар ашық спорт алаңдары;

4. 9 футбол алаңдары;

Аудан тұрғындары арасында ең танымал спорт түрлері - футбол, волейбол, бокс, шаңғы жарысы, қазақша күрес, грек-рим күресі, армрестлинг және ауыр атлетика.

### 3. Жамбыл ауданындағы спорт жағдайының түйінді көрсеткіштері

| № | Көрсеткіш                                                        | 2023 ж. | 2025 ж. |
|---|------------------------------------------------------------------|---------|---------|
| 1 | Аудан халқының саны                                              | 16632   | 16321   |
| 2 | Спорт ғимараттарының саны                                        | 118     | 122     |
| 3 | Жүйелі түрде спортпен айналысатын халықтың үлесі %               | 44,2    | 44,7    |
| 4 | Жаттықтырушылар мен нұсқаушылардың саны, адам                    | 16      | 19      |
| 5 | БЖСМ оқушыларының саны, адам                                     | 476     | 482     |
| 6 | Аудан спортшыларының облыстық жарыстарға қатысуы, жылына бір рет | 102     | 123     |
| 7 | Спорт алаңдары бар ауылдық елді мекендердің саны                 | 10      | 13      |
| 8 | Секциялармен қамтылған оқушылардың үлесі, %                      | 32      | 40      |

### 4. Дамудың негізгі үрдістері

2025 жылы ауданда **122 спорт ғимараты жұмыс істейді**, оның ішінде:

1 стадион,

1 спорт кешені,

30 спорт залдары,

- 5 спорт залдары,

72 жазықтық құрылыстар,

18 хоккей корты, оның ішінде 1 - жабық.

БЖСМ-де спорттың **14 түрі бойынша 482 адам**, жасөспірімдер аула клубында спорттың **12 түрі бойынша 387 адам** шұғылданады.

Әлеуметтік желілердегі спорт бөлімінің беттері арқылы ауданның спорттық өміріне ақпараттық сүйемелдеу белсенді жүргізілуде, бұл халықтың тартылуын арттыруға ықпал етеді.

### **Қорытынды:**

- спортпен айналысу үшін қазіргі заманғы жағдайлар жасалған;
- ауылдық жерлерде спорттық қызметтердің қолжетімділігі арттырылды;
- материалдық-техникалық база нығайтылды;
- бұқаралық спорттық іс-шаралар жүйесі дамыған.

## **5. Проблемалар мен шектеулер**

- бірқатар ауылдық округтерде жабық спорт залдарының жетіспеушілігі;
- спорт ғимараттары мен жабдықтарының бір бөлігінің тозуы;
- күрделі жөндеулер үшін шектеулі қаржылық мүмкіндіктер;
- мектептерде білікті жаттықтырушылардың жетіспеушілігі;
- орталық пен шалғайдағы ауылдар арасындағы инфрақұрылымның әркелкі дамуы.

## **6. Даму перспективалары мен бағыттары**

### **Инфрақұрылым:**

- 2030 жылға дейін 1 жаңа әмбебап спорт залы мен 3 көше алаңын салу;
- БЖСМ жабдықтары мен мүкәммалын жаңарту;
- Пресновка а. орталық стадионды көркейту.

### **Кадр саясаты:**

- жаттықтырушылар мен нұсқаушылардың біліктілігін арттыру;
- жас мамандарды ауылдық округтерге тарту (тұрғын үй, үстемеақылар).

### **Бұқаралық спорт:**

- аудандық спорттық фестивальдар мен жүгірістер өткізу;
- спорт лигаларын дамыту;
- МТТ нормаларын енгізу және танымал ету.

### **Ақпараттық-ағарту жұмысы:**

- ауданның спорт секцияларының онлайн-каталогын құру;  
спортшылардың жетістіктерін жариялау;  
салауатты өмір салтын насихаттау.

### **Қаржыландыру:**

- аудан кәсіпорындарының демеушілік қолдауын тарту;  
гранттық және мемлекеттік бағдарламаларға қатысу.

## **7.Күтілетін нәтижелер**

Белгіленген іс-шараларды іске асыру:

1. спортпен айналысатын халықтың үлесін **2030 жылға қарай 51% -ға** дейін ұлғайту;
2. мекемелердің материалдық-техникалық базасын нығайту;
3. спорттық даярлық сапасын арттыру;
4. облыстық және республикалық деңгейдегі жарыстарда жүлделі орындар санын ұлғайту;
5. халықтың денсаулығы мен дене белсенділігін жақсарту.

## **Қорытынды**

2025 жылы Жамбыл ауданы дене шынықтыру және спорт саласын дамытудың тұрақты оң динамикасын көрсетіп отыр. Жамбыл ауылында жасанды жабыны бар шағын футбол алаңын салу, жаңа спорт ғимараттарын салу жобалары дене шынықтырумен және спортпен жүйелі түрде шұғылданатындардың санын ұлғайтуға мүмкіндік береді. Осы шаралардың барлығы салауатты өмір салтын ұстанушылар қатарын толықтыруға мүмкіндік береді. Дзюдодан жаңа секция ашылды, бұқаралық спортты дамытуға көп көңіл бөлінуде, әсіресе ауылдық жерлерде дене шынықтырумен және спортпен айналысуға қолайлы жағдай жасалуда.

Халықтың қызығушылығын арттыру үшін спорт мектептері мен спорт бөлімі белсенді жұмыс жүргізуде, түрлі деңгейдегі спорттық-бұқаралық іс-шаралар өткізілуде, аудан инфрақұрылымы дамуда, бұл көрсеткіштер белсенді өмір салтын және әлеуметтік бірлікті қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Бұл ретте назарды қажет ететін міндеттер сақталады - инфрақұрылымды жаңарту, өз бағыты бойынша мамандар даярлау, ауылдық округтердегі спорт объектілерінің қолжетімділігін арттыру. Осы

мәселелерді шешу саланы дамытудың 2026-2030 жылдарға арналған маңызды бағыты болады.

### **Пайдаланылған әдебиеттер тізімі**

1. <https://www.adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000251>
2. Жамбыл ауданының дене шынықтыру және спорт бөлімі
3. <https://ku.edu.kz/page/view?id=2367&lang=ru>
4. Қазақстан Республикасының заңнамалық базасы

**Кому:** Агентство Республики Казахстан по делам государственной службы

**Фио и должность:** Ыбарай Бакыт Бауыржанулы

Руководитель КГУ «Отдел физической культуры и спорта акимата Жамбылского района СКО».

**Дата:** 20 ноября 2025 года

## **АНАЛИТИЧЕСКАЯ ЗАПИСКА**

**Тема:** Оценка и перспектива развитие спортивной отрасли физической культуры и спорта Жамбылского района Северо-Казахстанской области

**Ключевые слова:** физическое воспитание, подготовка спортсменов, спортивные секции, тренерский состав, спортивные достижения.

### **1. Введение**

Физическая культура и спорт продолжают оставаться приоритетным направлением государственной политики Республики Казахстан. В 2025 году особое внимание уделяется развитию спортивной инфраструктуры, повышению уровня физической активности населения и расширению участия молодёжи в систематических занятиях спортом. Эти задачи рассматриваются как важнейшие направления деятельности местных исполнительных органов, направленные на укрепление здоровья граждан, формирование культуры здорового образа жизни и развитие человеческого потенциала региона.

### **Цели**

Целью аналитической записки является оценка текущего состояния отрасли физической культуры и спорта Жамбылского района СКО, выявление основных проблем и факторов, влияющих на эффективность ее развития, а также определение приоритетных направлений, мер и ресурсов, необходимых для дальнейшего совершенствования спортивной инфраструктуры, повышения вовлечённости населения в физкультурно-оздоровительную деятельность и достижения устойчивых положительных результатов в сфере массового и профессионального спорта.

## **В исследовании использовался метод анализа спортивной инфраструктуры Жамбылского района**

На территории района функционируют 122 спортивных сооружений, включая стадион, спортивные залы, хоккейные корты и плоскостные объекты. По сравнению с прошлым годом количество сооружений увеличилось на 1 единицу благодаря строительству мини-футбольного поля в с.Жамбыл. Это говорит о постепенном расширении инфраструктуры и стремлении повысить доступность спорта для населения.

Из 30 спортивных залов 23 находятся в общеобразовательных школах, 2 – в средне-специальных учебных заведениях. Дополнительно функционируют 5 встроенных спортзалов.

- Доля залов, расположенных в школах, показывает, что доступ к физической культуре в основном привязан к учебным учреждениям.
- Наличие встроенных спортзалов позволяет расширять возможности для занятий вне школьного расписания, однако их количество ограничено.

Район располагает 72 плоскостными спортивными сооружениями, включая:

- 9 футбольных полей .
- 13 мини-футбольных полей с искусственным покрытием,
- 15 баскетбольных и 28 волейбольных площадок,
- 2 – уличные тренажёры.
- Данные показатели свидетельствуют о достаточной обеспеченности футбольными полями и возможностями для массового спорта.
- Наличие специализированных площадок (уличные тренажёры) говорит о внедрении современных форм физкультурной активности, однако их число крайне ограничено для всего района.

В районе функционируют 18 хоккейный корт, из них 1 крытый. Наличие крытого корта повышает возможность круглогодичных занятий, однако для всех сел районного значения количество крытых объектов остаётся минимальным.

Выводы по обеспеченности инфраструктурой

1. Общее количество объектов достаточное для обеспечения базовых потребностей населения: район располагает широким спектром спортивных сооружений для различных видов спорта.
2. Фокус на образовательные учреждения: большинство спортивных залов привязано к школам, что ограничивает доступность для взрослого населения и внеурочной деятельности.
3. Разрыв в специализированной инфраструктуре: современная и крытая спортивная база (хоккейные корты, мини-футбольные поля) пока

присутствует в ограниченном количестве и концентрируется в нескольких населённых пунктах.

4. Позитивная динамика: рост числа сооружений на 1 единицу в 2025 году показывает постепенное развитие инфраструктуры.

## **2. Текущее состояние физической культуры и спорта**

В 2025 году в Жамбылском районе функционирует устойчивая сеть спортивных сооружений, обеспечивающих проведение учебно-тренировочных занятий, соревнований и массовых мероприятий.

### **Основные спортивные объекты района:**

1. КГУ «Детско-юношеская спортивная школа Жамбылского района»;
2. ФОК Жас-Қыран
3. 13 открытых спортивных площадок с искусственным покрытием;
4. 9 футбольных поля;

Наиболее популярные виды спорта среди жителей района — футбол, волейбол, бокс, лыжные гонки, казакша курес, греко-римская борьба, армрестлинг и тяжелая атлетика.

## **3. Ключевые показатели состояния спорта в Жамбылском районе**

| № | Показатель                                                      | 2023 г. | 2025г. |
|---|-----------------------------------------------------------------|---------|--------|
| 1 | Численность населения района                                    | 16632   | 16321  |
| 2 | Количество спортивных сооружений                                | 118     | 122    |
| 3 | Доля населения, систематически занимающегося спортом, %         | 44,2    | 44,7   |
| 4 | Количество тренеров и инструкторов, чел.                        | 16      | 19     |
| 5 | Количество учащихся ДЮСШ, чел.                                  | 476     | 482    |
| 6 | Участие спортсменов района в областных соревнованиях, раз в год | 102     | 123    |

|   |                                                                     |    |    |
|---|---------------------------------------------------------------------|----|----|
| 7 | Количество сельских населённых пунктов, имеющих спортивные площадки | 10 | 13 |
| 8 | Доля школьников, охваченных секциями, %                             | 32 | 40 |

#### 4. Основные тенденции развития

В 2025 году в районе функционирует **122 спортивных сооружений**, в том числе:

- 1 стадион,
- 1 спортивный комплекс,
- 30 спортивных залов,
- 5 встроенных спортивных залов,
- 72 плоскостных сооружений,
- 18 хоккейный корт, из которых 1 — крытые.

В ДЮСШ занимаются **482 человек по 14 видам спорта**, в детском подростковом дворе клубе — **387 человек по 12 видам спорта**.

Активно ведётся информационное сопровождение спортивной жизни района через страницы отдела спорта в социальных сетях, что способствует росту вовлечённости населения.

#### Вывод:

- созданы современные условия для занятий спортом;
- повышена доступность спортивных услуг в сельской местности;
- укреплен материально-техническая база;
- развита система массовых спортивных мероприятий.

#### 5. Проблемы и ограничения

- нехватка крытых спортивных залов в ряде сельских округов;
- износ части спортивных сооружений и оборудования;
- ограниченные финансовые возможности для капитальных ремонтов;
- недостаток квалифицированных тренеров в школах;
- неравномерное развитие инфраструктуры между центром и отдалёнными сёлами.

## **6. Перспективы и направления развития**

### **Инфраструктура:**

- строительство 1 го нового универсального спортзала и 3 уличных площадок до 2030 года;
- обновление инвентаря и оборудования ДЮСШ;
- благоустройство центрального стадиона с.Пресновка.

### **Кадровая политика:**

- повышение квалификации тренеров и инструкторов;
- привлечение молодых специалистов в сельские округа (жильё, надбавки).

### **Массовый спорт:**

- проведение районных спортивных фестивалей и забегов;
- развитие школьных спортивных лиг;
- внедрение и популяризация норм ГТО.

### **Информационно-просветительская работа:**

- создание онлайн-каталога спортивных секций района;
- освещение достижений спортсменов;
- пропаганда здорового образа жизни.

### **Финансирование:**

- привлечение спонсорской поддержки предприятий района;
- участие в грантовых и государственных программах.

## **7. Ожидаемые результаты**

Реализация намеченных мероприятий позволит:

1. увеличить долю населения, занимающегося спортом, до **51 % к 2030 году**;
2. укрепить материально-техническую базу учреждений;
3. повысить качество спортивной подготовки;
4. увеличить число призовых мест на соревнованиях областного и республиканского уровней;
5. улучшить здоровье и физическую активность населения.

## **Заключение**

В 2025 году Жамбылский район демонстрирует устойчивую положительную динамику развития сферы физической культуры и спорта.

Реализованные проекты строительство мини-футбольного поля с искусственным покрытием в с.Жамбыл , строительство новых спортивных сооружений позволит увеличить количество систематически занимающихся физической культурой и спортом. Все эти меры позволят пополнить ряды сторонников здорового образа жизни. открыта новая секция по дзюдо, большое внимание уделяется развитию массового спорта, создают благоприятные условия для занятия физической культурой и спортом, особенно внимание в сельской местности.

Для повышения вовлечённости населения, ведется активная работа спортивных школ и отдела спорта, проводятся спортивно-массовые мероприятия разного уровня, идет развитие инфраструктуры района, эти показатели позволяют формировать активный образ жизни и социальную сплочённость.

При этом сохраняются задачи, требующие внимания — обновление инфраструктуры, подготовка специалистов по своим направления, повышение доступности спортивных объектов в сельских округах. Решение этих вопросов станет важным направлением развития отрасли на 2026–2030 годы.

## **Список использованной литературы**

1. <https://www.adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000251>
2. Отдел физической культуры и спорта Жамбылского района
3. <https://ku.edu.kz/page/view?id=2367&lang=ru>
4. Законодательная база Республики Казахстан